Ročník XII. — Číslo 49. Kvasilov dne 12. prosince 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Hlas Volyně

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Radost jest příčinou žalosti, žalost jest opět příčinou radosti.
Japonská přísloví.

Grygar:

Bude hospodářská škola?

Již delší čas čtenáři H. V. mají příležitost čísti články pp. inž. Knotka a Malínského o prospěchu, jaký by přinesla českému rolnictvu česká hospodářská škola na Volyni. Zdá se však, že uvedení v život takové školy záleží v prvé řadě od našich opravdových hospodářů, jejichž hospodářství vydrží dáti syna do školy, která by jistě nebyla laciná a který by měl na svém zděděném hospodářství po návratu z takové školy možnost prováděti praktický nabytou teorii. Jeho hospodářství by byla taková pokusná stanice v obci, z které by čerpali malí hospodáři, kterým poměry nedovolují syna do hospodářské školy poslati. Ale jak všude tak i zde schází nám organisace, čili někdo kdo by chtěl pro tu věc pracovati a to jsou v prvé řadě sami rolníci a to takoví, kteří si to mohou dovoliti, neboť nic nám neprospěje škola do které malý hospodář z finančních důvodů syna nemůže poslati. Všichni můžeme při budově školy pomáhati i ti nejchudší ale posílati do ní děti každý nebude. Ve skutečnosti každý by to potřeboval, ale stránka finanční jest první. Ale co zaráží při tom všem jest to, že představitelé našeho rolnictva t. j. hospodáři od 15 ha výše mlčí a proto jest oprávněný stesk p. inž., že jest všude klid a ticho. Mnozí si myslí, že by to bylo dobré, ale třeba platit a ještě pracovat a my přeci se známe, že většinou když na něco dáváme tedy pod tou podmínkou abychom měli svatý pokoj.

Znal jsem velice dobře poměry českého rolníka až do 1932 r. a proto mě překvapil pokrok jeho v 1932 r. Malé konsumní družstvo (koperativa) jehož majetek byl by vlezl do skříně od machorky, tak se vzmohlo, že mělo své nákladní auto, skladiště na stanici a hospodář dostal všecko co potřeboval. A to udělala organisace jejíž členové měli jeden cíl: povznesení svého stavu. A nyní se podívejme jak to vypadá zde u nás. Příspěvky do organisace se dávají buď, že budeme míti hned nějaký prospěch a nebo jako odbytné, samy pak zůstáváme mrtvými členy a naše organisace živoří, čehož dobrým příkladem jest H. V., který přes všecko slibování, že bude rozšířen, naší vinou jest takový jak byl. Hlas Volyně má býti opravdu hlasem každého volyňského Čecha a zatím vidíme kdo tam píše. Každý bychom chtěli býti význačnými lidmi v organisaci a jest-li že nám organisace funkci vezme, stáváme se jejími největšími nepřáteli a co jsme kdysi společně postavili hledíme do základu zbořiti. Honor náš dovoluje nám býti pouze předsedou atd., ale ne podřízeným a zapomínáme, že více jeden člověk zboří než 9 postaví. Na jedné straně se zakládají koperativy a od židů kupujeme a ve vesnici jsou našimi pány, protože se bez nich nemůžeme obejíti.

Tím ovšem trpí nejvíce celek náš t. j. český člověk, protože nemajíce řádnou rolnickou organisaci nikdo s námi nepočítá. Hledíme na svůj vlastní prospěch a organisaci dáváme zbytky od svého stolu. Zapomínáme, že naše síla bude měřena podle organisace a naše vzdělání podle našeho společného majetku, v kterém první místo zajmula by taková hospodářská škola, k jejíž zbudování povinen každy přispěti. Pak se ale musíme také starati o náš časopis, abychom tam našli úryvky ze světa, jak to jest v dětském „Mladém Světě" po kterém sáhne mladý i starý a to se stane jen tehdy, když budeme hleděti zvětšiti počet odběratelů, aby redakce měla možnost nám vyhověti.

Když letos shnilo obrovské množství ovoce a zčernal chmel stáli hospodáři bezradni, nevěděli co počíti. Jednotlivec nic nezmůže. Stříkačka na stromy stojí 90 zl., ale málo kdo ji má a přeci při dobré vůli možno by ji bylo koupiti. Nevěříme jeden druhému počítáme, že jsme my lepší a proto si nemůžeme naříkati, že se s námi nepočítá. Zapoměli jsme na svoje české já, nestaráme se, aby po nás nějaká památka zůstala. Zapoměli jsme na přísloví, „co na srdci to na jazyku", nedbáme, že máme mezi sebou dosti Čechů, kteří se od nás vzdalují, kteří sledují vlastní prospěch a znemožňují práci těm, kteří by chtěli pracovati. Svojí nesnášenlivostí zůstáváme za našimi sonsedy — ukrajinci — kteří knihou a divadlem se vzdělávají zatím co u nás se hraje před poloprázdným hledištěm, protože někdo má

(Dokončení na str. 3.)

PROVÁDĚNÍ ČTYŘLETÉHO PLÁNU.

Vicepremiér a ministr financí ing. E. Kwiatkowski zabýval se ve svém rozpočtovém exposé v sejmu podrobně dosavadními výsledky prováděného čtyřletého plánu a opatřováním finančních prostředků pro pokračování v investičních pracích v dalším, druhém roce programu. Ministr mohl konstatovati, že v prvém roce plánu financování a všechny práce postupovaly přesně podle programu. Do 30. listopadu byly ve většině pracovních odborů zamýšlené roční výkony financovány již do 100 proc. Ze státních prostředků bylo mobilisováuo 280,8 milionu zlotých, t. j. více než se původně předpokládalo; s prostředky, jež jsou k disposici z jiných pramenů, dosáhne investiční náklad v prvém roce čtyřletého plánu výše téměř 800 milionů. Pro příští rok jsou projektovány také základní práce v západních a východních vojevodstvích jako na příklad stavba hydroelektrarny u Vilna a j. Vzhledem k zahraničně-obchodním zájmům a ke spojení Baltického moře s Černým mořem vodní cestou posune se rozsah nového průmyslového ústředí jiho-východním směrem, takže jeho hranice budou tvořiti řeky Bug, San a Dněstr a jeho hlavním městem Lvov. Pro dobu od Nového roku 1938 do konce března 1939 bude neprve k disposici přibližně 911 milionů zlotých na investice, a to ze státního rozpočtu 200 milionů, z Pracovní fronty 60 milionů, z finančního plánu investičního 450 milionů, z vlastních prostředků státních podniků a monopolů 45 milionů, ze stavebních prostředků železnice Slezko—Gdynia 29 milionů, z domácího a zahraničního úvěru pro sboží a práce 100 milionů, ze samozprávného fondu Slezského vojevodství 15, z reservních úvěrů samospráv 12 milionů zlotých. S připočtením dosud mobilisovaných, ale ještě nevydaných sum a z investic určených pro příští rok samosprávami bude v této druhé periodě čtyřletého plánu jistě překročena 1 miliarda zlotých.

Osvětová hlídka.

Které pohlaví je silnější?

Některé pokusy nedávno vykonané na zvířatech vrhly nové světlo na poměrnou sílu a stálost mužských a ženských pohlavních prvků. Mužské prvky si všeobecně přivlastňovaly vůdčí úlohu. U zvířat často shledáváme, že samec se na první pohled zdá silněji „vyjádřen“. Lev má svoji hřívu, jelen svoje parohy a beran zakroucené rohy, vlastnosti, které lvice, laň a ovce nemají. Křídla motýla samce jsou nádhernější než křídla samičky. Stejně bychom mohli uvésti příklad páva, krocana, bažanta a rajky, abychom ukázali na vnější přednosti, které u samců nápadně kontrastují s mdlým pláštěm samiček.

Ale podívejme se věci na kloub. Každý ví, jakým způsobem se kohout liší od slepice. Kohout má na hlavě mohutně vyvinutý masitý výrůstek zvaný hřeben. Nohy má opatřeny ostruhami a celý je nápadný krásně zbarveným peřím a mohutným ocasem. Naproti tomu slípka má malý nenápadný hřeben, žádné ostruhy a peří mdlé barvy. Čili podle slov indického básníka líčícího bažantí slepici je „mrtvým listem vedle rubínu“.

Co se stane když u jednoho nebo druhého potlačíme žlázy, které působí toto rozdílné vzezření?

Kastrace kohouta má za následek pouze přeměnu masitých ozdob hlavy které zakrní a jsou bezkrevné. Avšak ostruhy mu zůstanou a peří podrží dřívější vzrůst a barvy.

Odstranění vaječníku — dospělá slepice má jen jeden vaječník uložený na levé straně — má naopak za následek ohromnou proměnu slepice. Vyvinou se jí ostruhy a při nejbližším pelichání slepice dostane charakteristické kohoutí peří, naprosto odlišné od toho, které měla dříve.

Tato fakta vedou k těmto závěrům:

Neutrální pták vypadá stejně, ať byl původně samcem nebo samicí; má ostruhy a pestré peří.

Normální samec se blíží neutrálnímu ptákovi; má ostruhy a pestré peří.

Samičí pták se naopak značně odlišuje; nemá žádných ostruh ani bohatého peří. Proti vzezření neutrálních ptáků je to samice, jež se silněji liší; její vaječník ovládá organismus; řídí i její vnější vzezření; ovládá vzrůst peří co do tvaru i barvy a brání tvoření ostruh.

Zpravidla jsme zvyklí očekávat, že samec bude vždycky větší a silnější než samice, ale z tohoto povšechného pravidla je několik důležitých výjimek.

U hmyzu bývá samec často menší než samice. To vidíme hlavně u termitů, kde královna je bachratá, kdežto král je maličký, ubohý a bázlivý. U pavouků je rovněž samec vždycky menší než samice.

Samice ryb skýtají zajímavé příklady podobné neúměrnosti. V hlubinách oceánu samička ryby Edriolychnus Schmidtii nosí s sebou samčího trpaslíka, přissátého k tělu jako parasita. Dále u ryby Photocorrynus spiniceps nepatrný sameček se usazuje jako roh na hlavě samičky.

Je jisto, že samice není vždycky menší z obou pohlaví; nyní zbývá ještě ukázat, že není také vždycky slabší.

Větší odolnost ženského pohlaví byla mnohokrát dokázána četnými pokusy. Pokusy provedené arsenikem na mouchách dokázaly, že samičky snesou jed lépe než samci. Také hlad lépe snášejí. Samečkové umírali po 38 dnech, zatím co samičky hynuly až po 49. Samice králíků rovněž vzdorují lépe než samci dusičňanu uranovému, jedovaté látce používané k vyvolání zánětu ledvin.

Velmi často je samice plachá a reservovaná a samec výbojný, ale to neznamená, že samice je vždycky pasivní.

My víme, že u některých druhů hmyzu samečci, aby přivábili samičky, hudou na svoje primitivní, ale velmi hlučné hudební nástroje. Cvrček na příklad cvrkáním přivolává samičku, která je němá. Ale nutno dodati, že v některých případech je hudebními orgány opatřena samička a statečně hude.

Dále jsou samičky, které ač nejsou opatřeny zvukovými ani světelnými orgány, mají přes to úžasnou schopnost vábit samečky. Klasickým příkladem toho je samička můry královské. Stačí uvěznit jednu samičku do krabičky a za chvíli se kolem ní rojí hejno nápadníků. Vábí je určitými silně aromatickými substancemi, jež vylučuje z těla.

Všeobecně se uznává, že samci jsou nadáni silnějšími a vyvinutějšími svaly než samice, takže někdy v okamžiku spojení se druhé stávají obětí prvních.

Avšak v některých případech sa-

Besídka.

Napsal R. J. Kronbauer:

Vzpomínka na Frant. Šamberka.

(Pokračování.)

Pštross proti tomu nic nenamítal. Pomaloučku ubírali se k cíli své cesty. Pštross jen zářil — Šamberk koulel očima a prudce kouřil. Jen si považte... na cestě od Národního divadla na Václavské náměstí pět lidí zastavilo Pštrossa a všichni měli jednu a touž žádost, — aby jim přelaskavě ukázal svoje proslavené a památné hodinky. Bezprostředně před dům, v němž měl fotograf svůj atelier, chytil Pštrossa ředitel cukrovaru, a poněvadž to byl také dobrý známý Šamberkův, musil komik volky nevolky vyslechnouti celou historii o mumraji ve Slepé bráně, o dvou cizincích o panence, o kterou se oba ucházeli, o souboji, primátorovi Pštrossovi staré paměti, a stereotypní závěr: „a pak už hravě dostaly se hodinky do mého držení“.

Tento moment je v historii této nesmírně důležitý. Povím ihned proč.

Asi za dvacet minut opouštěli pánové fotografovu dílnu. Šamberk zavěsil se do paže přítelovy a líčil mu lahodu vína, které lze dostati jenom v nové, právě otevřené vinárně. Budou prý tam dobří známí... Slukov, Kolár, Krössing, Šimanovský, Florjanský, Berger... Šamberk uměl přemlouvati a láskati jako Siréna. Pštrossovi se tenkráte do té vinárny nějak nechtělo... dlouho odporoval, dvacet výmluv uváděl, ale Šamberk všechny hravě odrážel a vyvracel.

Za malou chvilku vstupovali do vinárny a byli přivítáni bouřlivým pozdravem. Zejména ovšem Šamberk, jehož nevyčerpatelný humor zaručoval brillantní zábavu. Komik tentokráte věnoval pozornost jenom panu Pštrossovi... ustavičně mu něco vypravoval, sotva se posadili, jídelní lístek s ním pročítal, řadu věcí, jež byly Pštrossovi zamilovanou pochoutkou, objednal, tak že milý Pštross provedl neslýchanou a neuvěřitelnou věc... zapoměl totiž na svoje „Pštrossky“ a už dobré dvě hodiny se na ně nepodíval.

Jedli, pili, besedovali... najednou pronikne vřavou zoufalý, pronikavý výkřik:

„Ježíši Kriste!... Kde jsou moje Pštrossky?“

Ve vinárně nastalo najednou hrobové ticho.

Adolf Pštross stojí jako kamenný sloup a upřeně se dívá před sebe. Strašlivé leknutí změnilo jeho obličej k nepoznání. Tváře byly bílé jako křída, oči vyboulené a rty namodralé. Všichni zvedají se se sedadel, spěchají k němu, Šamberk s ním zalomcoval a křikl:

„Tak přece mluv, co se stalo?“

Pštross zoufale zalomil rukama.

„To je hrůza... to je rana...“ úpěl herec žalostným hlasem... „moje hodinky moje „Pštrossky“ jsou pryč. Vzpomínám, kdy jsem se na ně naposledy podíval a kdy jsem je měl naposledy v ruce. To bylo na Václavském náměstí, ukazoval jsem je řediteli Kotábovi... pamatuji se, že je měl v ruce a že je dopodrobna prohlížel. Na to se však nepamatuji, zdali jsem je potom zastrčil do kapsy.“

„Pro pána krále,“ ozval se kdosi... „snad tím nechce naposledy říci, že hodinky ukradl ředitel Kotáb?“

„To neřekl,“ ujal se Pštrossa Šamberk... ale všechno je na světě možné. Adolf dopouštěl se jedné velké chyby hodinky každému přeochotně ukazoval. Pamatuji se, že „Pštrossky“ často a často u „Fleků“ nebo „ve Slavii“ hezkou chvilku kolovaly mezi hosty.

mice zabíjí samce. Svět pavouků je pln příkladů žen, jež po svatbě sežerou manžela.

Velmi zajímavý je případ Serromyia Femorata. V okamžiku objetí se kusadla samce a samice spojí. A když je po páření, zbude ze samečka jen krunýř. Celý jeho obsah krvežíznivá samička vyssála skrze ústa nešťastného samečka.

U včel rovněž čeká samce smutný osud. Královnu smí oplodnit jen jeden trubec a v zápětí hyne. Jakmile byla královna odplodněna, dělnice povraždí všechny zbylé trubce.

Tato malá vycházka do světa zvířat nás dovedla k závěru, že samice není podřadnější samce. A z těchto fysiologických pozorování vyplyné možná naučení pro mnohého muže, aby byl skromný, a mnohá žena si možná uvědomí, že není vždycky pro ni výhodné odženšťovat se.

Bude hospodářská škola?

(Dokončení ze str. 1.)

zlost na toho, co hraje. Ale někdo musí pracovati, někdo musí býti tím kovadlem, do kterého by takoví příznivci tloukli a o které v žádné obci není zle a tak to jest i s hospodářskou školou.

Kdyby každý hospodář v obci se uvázal na zaplacení 1 zl. po několik let, tedy by hospodářská škola byla. A což kdyby někteří volyňští velkohospodáří dali do základu nějakou větší cihlu v podobě nějaké stovky, pak by to byla věc docela lehká. Jen začíti, nečekati, že z toho my nebudeme míti důchod, jsme povinni pracovati pro příští pokolení v kterém musíme vychovati dobrých následníků. Takovou prací nejlépe přesvědčíme neše protivníky oni zalezou nebo budou pracovati s námi.

A proto hospodáři hleďte díla, aby i po vás památka zbyla v české hospodářské škole na Volyni.

Kronika.

Nový klub v parlamentě.

Na plenární schůzi sejmu dne 2. prosince oznámil poslanec Świdzinski předseda klubu Obozu Národního Sjednocení, že bude poddržovati vládu v její práci.

Katastrofa dopravního letadla.

V Bulharsku, v horách Pirimu se rozbilo polské dopravní letadlo. Všechny cestující a posadka zahynuly. Příčinou neštěsti, bylo namrzání letadla.

Nový polský kontrtorpedovec.

1. prosince přijel do gdyňského přístavu postavěny v Anglii kontrtorpedovec „Błyskawica"

Čsl. ministr J. V. Najman mrtev.

Ministr obchodu, průmyslu a živností republiky Československé J. V. Najman podlehl dne 5.XII. těžké chorobě. Smrt nastala následkem slabosti srdeční. Nemocný byl převezen z předsednictva ministerské rady do svého bytu, v bezvědomí, z něhož se vůbec neprobral.

Návštěva francouzského ministra zahraničí Delbosa v Polsku.

Veškerý polský tisk věnuje dlouhé články příjezdu francouzského ministra zahraničí Delbose do Varšavy a rozepisuje se o srdečném přivítání, které mu bylo připraveného. Tisk zdůrazňuje, že francouzsko-polské vztahy jsou dnes již úplně ostáleny a že proto v tomto ohledu nebudou vedena žádná zvláštní jednání mezi polským ministrem zahraničí Beckem a Delbosem. — Ministr Delbos prohlásil již ve vlaku zpravodaji „Illustrowaného Kurjeru Codziennégo", že francouzsko-polské styky nebyly nikdy tak srdečné, jako dnes.

Při cestě ministrů do Krakova vydali ministři následující prohlášení:

„Průběhem rozmluv, které měl ministr Delbos ve Varšavě se všemi vůdčími politickými osobnostmi polskými, bylo postupováno v duchu loyální spolupráce při zkoumání všech problému, jež se týkají vztahů franconzsko-pol-

Dopisy.

Z Mírohoště.

Dne 21.XI. t.r. divadelní odbor těl. jedn. Sokol v Mírohošti sehrál v Sokolovně „Naši furianti" od Ladislava Stroupežnického, obraz ze života české vesnice, ve 4 jednáních. Kůs byl po stránce divadelní a technické proveden a sehrán nadočekavání zdařile. Herci ovládali svoje úlohy a byla dobrá souhra. Po stránce finanční se kůs též vydařil. Nehledě na nepříznivé počasí bylo dosti i cizých hostí. Po divadle byla veselá taneční zábava do ranních hodin. Je chybou že když je u nás nějaký podník naši hospodáři musejí většinou hlídat. art.

A to prosím neměl dělat... rozumný a opatrný majitel takové drahocenné památky každému ji neukazuje a každému do omrzení neopakuje historii, jak k ní přišel, neroztrubuje po světě, jakou má cenu, že si u něho agenti dvéře podávají a pod. věci. Já bych daroval takovou památku, kdybych ji totiž měl ."

Společnost vypukla v nehorázný smích.

„Slyšte... slyšte... Šamberk by ty hodinky darovak... cha... cha... cha... daroval!!"

„Ah tak," pousmál se Šamberk a hned se opravil, pokračuje: „Já bych takovou památku prodal do musea... tam patří, protože tam je v největším bezpečí. Ale když už je Adolf takový dětina, že si s těmi „Pštrosskami" musil hráti jako dítě s hračkou... měl je nechat doma a měl se s nimi těšit v ústraní a ne je pořád lidem ukazovat a zrovna dráždit, aby mu je někdo ukradl." —

„Milý kamaráde" obřadně apostrofoval Šamberk zdrceného herce... „že jednou o ty Pštrossky přijdeš, o tom jsme byli už dávno přesvědčení. Člověče, tys byl do těch hodinek jako posedlý... vždyť ti tuhle jeden kritik dokonce vytkl, že se na jevišti pořád koukáš na hodinky. Jenom, pro Boha tě prosím, nevyváděj, jak bys o hlavu přišel. Pravda, je to safientsky nemilá věc... ale snad se k vůli tomu neutrápíš. Kde pak jsme se zastavili, když jsme vyšli od toho fotografa? Asi dva domy výš jsme si kupovali doutníky... věru, nemohu si nyní vzpomenouti, zdalis také slečně trafikantce ty hodinky neukazoval?"

„Ne... ne..." plačtivě zvolal Pštross „naposledy je měl v rukou ředitel Kotáb. Teď musím za ním... jenom kde ho naleznu?"

„To by nebyl správný postup," rozmlouvali mu to přátelé... „vždyť přece nyní vyloučeno, že hodinky jsou u fotografa. Člověk kolikrát v zamýšlení leccos provede... a není možno, že snad z kapsičky u vesty nějak vypadly?"

Pštross byl takřka bez sebe. Objednal si drožku a ujížděl k fotografovi. Zde ihned všechno prohledali, ale po hodinkách nikde ani památky. Pštross upocen, uřícen a ulekán pádí k trafikance — ale nikde nic. Teď bylo už jen dvojí možno... buď hodinky ztratil, nebo mu je někdo ukradl. A to by mohl býti i Kotáb... dost možná, že si udělal nemístný žert a že se v duchu směje tomu, jaký mu nahnal strach."

„Nic naplat... napřed musím najíti Kotába," umiňoval si Pštross a pustil se nazdařbůh do světa za Kotábem. Plné čtyři hodiny se za ním honil, než ho konečně dopadl na burse. Ředitel zůstal, jako když hrom do něho uhodí. Pštross se totiž vrhl na něho jako divý a ve svrchovaném rozčilení zvolal: „Pro Boha vás prosím... to je nápad!... Dejte sem moje hodinky."

Pštross vžil se totiž do myšlenky, že hodinky nikdo jiný nemá a míti nemůže, než Kotáb, přímo na něho uhodil a málem by byl špatně pochodil. Kotáb horkokrevdě odpověděl a mnoho nechybělo, a mohla z toho býti dádka.

Pštross odjel z bursy na policejní ředitelství, vyhledal dvorního radu a oznámil mu, že nevysvětlitelným způsobem přišel mezi 11. a 1. hodinou o svoje pamětihodné hodinky, zvané „Pštrossky". Ředitel hodinky znal, byl zprávou velice překvapen a nešťastného umělce ubezpečil, že policejní aparát rozehraje okamžitě všechny struny a ujišťoval, že hodinky musí býti stůj co stůj objeveny.

Z policejního ředitelství jel Pštross

ských a ještě všeobecněji, udržení evropského míru. Více než jednou bylo konstantováno, že dohoda francouzsko-polská, existující od roku 1921 tvoří podstatný a trvalý prvek politiky obou zemí, které zůstávají současně v zájmu rozvoje míru v trvalých vztazích se všemi národy. Oba ministři zahraničních věcí se vzájemně utvrdily ve společné vůli pokračovat ve všech směrech politiky v důvěřivé spolupráci, odpovídající vždy zájmům a snahám obou národů a směřující ke všeobecnému uklidnění a mezinárodní stabilisaci.“

Stojadinovič v Italii.

Jugoslávský ministerský předseda Stojadinovič přijel do Říma. Byl na nádraží slavnostně uvítán Mussolinim a italským ministrem zahraničí hr. Cianem. Italské občanstvo pozdravilo Stojadinoviče před nádražím. Jak italské, tak i jugoslávské listy věnují návštěvě velkou pozornost a píší, že Stojadinovič kráčí ve šlépějích Pasičových, který také usiloval o dohodu s Italií.

V Římě prý panuje názor, že přátelství jugoslávsko-italské, jehož síla a význam se zdůrazňuje, staví se úplně vedle osy Řím—Berlín a že spoluvytváří další základní kámen k vybudování nové Evropy.

Ve stínu smrti.

12. prosince má se vykonat volba do ústředního parlamentu a do nejvyšší rady SSSR. Sovětské noviny jsou přeplněny seznamy kandidátek, které ovšem obsahují kromě Stalina asi na 1000 listinách samé předáky sovětské, protože nějaká námitka se nevyplácí. Jen v jednom petrohradském obvodu mužíci navrhli proti úřednímu kandidátu Nilovu svého kandidáta Andrejeva, také komunistu, jak ústava zaručuje. Nilov vymohl odstranění protikandidáta. Byl zastřelen; proto byl úřady odstřelen i Andrejev.

Mnohé komunisty obcházela hrůza, aby nebyli uvedeni na nějakou vládní listinu a neupozorňovali na svou existenci. Tak v Kujbyševu (byv. Samaře), navržený Postyšev, býv. tajemník komunistické strany na Ukrajině, se zastřelil, jeho žena byla popravena. Postyšev, upozornil kdysi na Skrypníka, předáka komunistů na Ukrajině. Ten se raději zastřelil před pronásledováním Ljubčenka, prvního komisaře na Ukrajině. Ljubčenko spáchal sebevraždu; nastoupil Bondarenko, který již sedí ve vězení. Navrhovatelé Postyševa na listinu jistě to odnesou.

Je vidět, že sovětské Rusko je v plném kvasu, který nelze dobře z ciziny posoudit, protože se SSSR zbavilo skoro všech korespondentů a nyní došlo na všechny skoro cizince i takové, jejichž rodiče se před desetiletími usadili na Rusi. I při oslavě 20. výročí, nebylo v okolí Stalinovy tribuny a vlády živého tvora, kromě diplomatů. Důstojníci měli pouzdra na revolvery prázdná, vojáci prázdné nábojnice; ani slavná dělnická garda neměla tentokráte své pistole a patronové pásy.

Nár. Pol.

---

do vinárny. Všichni tu ještě seděli... čekají prý s nesmírnou dychtivostí, jak Pštross pochodil.

Seděl tu chuďas polomrtev... zaplatil drožkáři, sáhl po zvyku do kapsičky u vesty a div že se do pláče nedal.

Hodinky... jeho milé, drahé Pštrossky, byly tedy pryč...!

Téhož dne večer hráli Šamberk i Pštross v kuse, jenž po prvé se dával na Národním divadle. Měli s ubohým Pštrossem nemalou práci, než ho přemluvili, aby jen hrál a spoluúčinkování neodříkal. Ale nebylo valné naděje, že by se Pštross ze svého zdrcení tak dalece probral, že by si mohl troufati na jeviště.

Byla doopravdy obava, že by to mohlo s hercem večer na jevišti prabídně dopadnouti. Společnost se ho ujala, domlouvala mu a všemožně se starala o to, aby Pštross na svoje neštěstí poněkud pozapomněl. Večer měl herec velikou roli a čím dál, tím horší to s ním bylo. Herci trnuli hrůzou při pomyšlení, jaký zmatek nastane v divadle, až se tam takřka v poslední chvíli doví, že premiéra nebude — poněvadž pan Pštross ztratil svoje... „Pštrossky“.

(Dokončení příště.)

Na španělské frontě klid.

Na bojištích ve Španělsku projevuje se slabá činnost. Dosud nedošlo k očekávanému generalnímu útoku povstalců. Francovo loďstvo se soustředilo ve Středozemním moři a provádí blokádu vládního pobřeží. Velká ofensiva proti Madridu byla prozatím zastavena špatným počasím. I když se silněji nebojuje, trpí obyvatelstvo hlavně nedostatkem potravin, zimou a jinými útrapami. Není divu, vždyť válka trvá již 17 měsíců. Na tři miliony uprchlíků je v republikánském Španělsku a jejich osud je politováníhodný. Vyskytují se pověsti o snahách, aby občanská válka byla skončena příměřím, které by poskytlo čas k vyjednávání. Návštěva katalánského ministerského předsedy Companysa v Bruselu byla spojována s pověstmi o vyjednávání se zástupcem generála Franca. Companys však popřel jakékoliv vyjednávání v tom směru.

V londýnském výboru pro nevměšování přijal Sovětský svaz britské návrhy a nečiní už námitek proti tomu, aby Francovi bylo přiznáno právo válčící strany. Jsou připraveny již plány jak prováděti odvolání cizích dobrovolníků ze Španělska. Vláda Francova dala již souhlas k jmenování vrchního britského zástupce Hodgsona na území obsazeném vojskem Francovým. Naproti tomu vyslala Francova vláda vévodu z Alby do Londýna jako svého oficiálního zástupce. Španělská republikánská vláda v ostrém protestu vyslovila své rozhořčení nad výměnou zástupců mezi vládou britskou a Francovou. Aby se republikánské vládě vyšlo vstříc, jmenovala britská vláda svého dosavadního chargé d'affaires u valencijské vlády J. H. Leche, zplnomocněným vyslancem. Příkladu Velké Britanie následují jiné státy. Tak Švýcarsko uzavřelo s Francem předběžnou obchodní úmluvu. Maďarsko a Rakousko jsou již delší čas ve stycích se zástupci Francovy vlády a Japonsko připravuje uznání Franca.

Přední hlídky Japonců u bran Nankinu.

Japonské oddíly se soustřeďují před Nankinem a umisťují obléhací děla do palebné postavení. Chtějí získati času a doufají, že v Nankinu bude změněn režim čehož výsledkem bude bezpodmínečná kapitulace města. Oznamuje se, že japonské vojenské úřady by jen nerady podrobily město hrůzám krvavých pouličních bojů. Japonský kabinet zatím jedná o japonské politice v nejbližší budoucnosti. Jestliže Čankajšek ustoupí s vojskem do západní Číny a bude protahovati nepřátelství, odmítne japonská vláda nepochybně uznávati nadále vládu Čankajškovu. Jestliže Čankajšek bude povalen a v Číně bude nastolen režim, příznivý míru za každou cenu, může dojíti k usmíření mezi Čínou a Japonskem. Na otázku o vyhlídkách míru prohlásil zástupce zahraničního ministerstva, že Japonsko dosud neformulovalo své podmínky. Jestliže Čína požádá o mír, bude se teprve Japonsko vypracováním podmínek zabývati.

Nejprudší bitva byla svedena ve východním nankinském předměstí. Ve čtvrti Sunjatsenova mausolea zapálili Číňané všechny přepychové vily. Po setmění boje většinou ustaly. Čínské oddíly, které mají obsazenu vesnici Tunliu, ukrytou mezi dvěma pahorky, obdržely posily ze severu a severozápadu. Jihovýchodně od Nankinu útočily tři japonské pluky za pomoci motorisovaných jednotek marně na vesnici Tunhua. Dva jiné japonské pluky byly zastaveny jižně od Nankinu u Jinhanu.

Nankin kupuje válečný materiál za císařské klenoty.

Nankinská vláda odeslala vybrané drahocennosti pekingských císařských paláců, které počátkem roku 1936 na londýnské výstavě obdivoval celý svět, potají do ciziny, aby byly zpeněženy. Cena těchto skvostů odhaduje se na čtyři sta milionů Zl. Starý vůdce Kuomingtanu, největší čínské nacionalistické strany, založené Sun Yat Senem, Li Ših Čeng, který provedl v roce 1912 v Číně převrat a byl prvním presidentem čínské republiky, byl nyní nankingskou vládou pověřen, aby tyto skvosty buď prodal, anebo zastavil, aby za takto získanou částku mohla Čína koupiti válečný materiál. Li Ših Čeng jedná nyní o rozprodeji skvostů v Paříži, odkud se zakrátko odebéře do Londýna.

Bilance válečného tažení do Viziristanu.

Po bojích se „svatým“ fakirem z Ipi na severozápadní indické hranici, které trvaly déle než rok, byly nyní britské a indické oddíly koloniálního vojska poslány k posádkám, neboť podle úředních zpráv je už v pustých krajích u hranic úplný klid.

Současně byla vydána listina ztrát. Tak v bojích v indickém pohraničí bylo zabito 250 britských a indických vojínů a důstojníků a asi 700 jich bylo zraněno. Proti zbouřencům fakira z Ipi bylo posláno celkem 35.000 vojáků a válečné tažení stálo Anglii téměř milion liber. Vzbouřenci měli podle odhadu 800 mrtvých a 700 raněných.

Ženská hlídka.

Národní kroje jsou výrazem národního a lidového umění.

Při různých slavnostních vystoupeních setkáváme se se smutným srdcevroucím zjevem, že se jeví k národnímu svérázu malá pozornost. Na scéně objeví se řada národních krojů. Někdy by člověk plakal lítostí nad nešetrností ke krojům, které mají představovati jedinečnou krásu našich krojů.

Jsou-li jedinci, kteří dovedou říditi taková vystoupení, ve kterých nás pozorují cizí národnosti, pak musí každý kroj představovati pravý vzor a netvořiti jej s bujnou fantasií bez ohledu na hlavní znaky a vkus. Představte si květovanou sukni cikánského nebo tureckého vzoru, sukni pošitou několika řádky barevnými pentlemi, bílá košilka a na to šněrovačka se šosy jako od královského kroje, nějaký šáteček uvázaný na jednom uchu, jak to spatříme u děvčátek v obchodě nebo posluhovaček v restauracích, k tomu bílé botičky a z lecjakého hedvábí zástěrku. Mimoděk ptáme se: „Jaký je to kroj, z kterého kraje, nebo je to maškara“. Říkám, plakal by člověk, když slyší, že je to český kroj. Tak zachováváme svéráz našich nádherných krojů, o kterých nedávno o jarním sjezdu republikánské dorostu čsl. venkova v Praze prohlásili cizinci, že kroje československé jsou jedinečné krásy a takovým folklorem se může pochlubiti jen Československo.

Mluvíme o této nešetrnosti a hledáme příčiny. Není to snad vinou těch jedinců, kteří bez nejmenších výčitek svědomí, že vraždí náš svéráz a lidového umění, oblékají na sebe místo kroje maškary. Není to vina vedoucích, kteří nevěnují při celém podniku nejmenší pozornosti krojům. Ti se mají sami informovati, pokud sami nevědí, jak takový kroj ve skutečnosti vypadá. Musí přece vyhověti podmínkám, které se kladou pro kroj český, chodský, hanácký, slovácký, piešťanský a j. Kroji chceme zvýšiti úspěch podniku a zatím celou práci ubijeme krojem.

Ukazujeme-li před cizinci něco našeho, ukažme to, jak to má býti a ne hůře. Tím se postavíme na místo, jakého si zasloužíme. Taková laciná nádhera bez ladu a skladu z pestrých kousků neuchvátí nikoho, natož toho, kdo tomu rozumí. Jistě se nesměje, ale v duši pláče. Dívá-li se na nás cizenec, lehce přijde k mylnému názoru, že ten národ jest ubohý, jeli jeho lidové umění takové, jak je účinkující právě předvádějí. Naše kroje jsou takové a směle můžeme říci, že patří k nejlepším na světě. Representujme je vždy náležitě i zde za hranicemi! Vždyť jsem nositeli národní kultury a vážnost a šetrnost jest projevem mravního charakteru.

Při této příležitosti uvádím stručně nejpopulárnější národní kroje. Náš národ nevlastní pouze jeden kroj, nýbrž každý kraj má svůj kroj.

Na př.: Děvče od Domažlic chodí v červené sukánce, skládané do pravidelných záhybů, dole pestrou stuhou lemovaná, sahající skoro do poloviny zad. Živůtek jest pošit dracounem a skleněnými perlami. Košilka jest s vysoce vydmutými rukávy. Zástěrka jest pestrá a černý šátek jest na babku uvázaný.

Slovačka od Kijova má červenou sukénku, ale květovanou a hodně krátkou. Živůtek — kordulku má z pestré látky, někdy široce lemovanou jednobarevně, hodně krátkou takže mezi živůtkem a sukénkou je vidět košilku bílou se širokými rukávy a límcem bohátě vyšívaným. Zástěra modrá neb černá dole vyšitá bíle bílou domácí krajkou, hlava zavitá v pestře červený šátek. Bratislavská děvčata nosí černé zástěry, krajkou lemované, rukávy široce vyšité stříbrem neb zlatem a stejně vyzdobeným čepcem, liší se bohatosti od trenčanských, která jsou všecka bílá. Sukénka drobně plisovaná dlouhá je v pase pracně vyšita žlutě, taktéž čapec a šátek, který přes něj uvazuje. Hanačka je velmi hezká. Tu poznáte podle bohatého „krajzlu“ kolem krku a mistrně uvázaného šátku na uších zatočeného do jakýchsi rulíků.

Neuvádím zde podrobný popis krojů pro nedostatek místa a pak hlavně je ta rázovitá úprava těch ratolistků, kvítků a srdíček, kterými přímo hýří výšivky na rukávcích, čepcích a zástěrkách. Budete-li si řídit nějaké kroje, což bylo by velmi vítané, nelitujte námahy a trochu času a objednejte si v některém nakladatelství v Praze nebo prostřednictvím ČMS v Lucku přesný popis kroje a vzory výšivek.

Hana.

Z Chmelného trhu.

CHMEL.

Žatec 3.XII.

Také v minulém týdnu se v některých dnech velmi čile nakupovalo a to jak na trhu v Žatci tak na venkově. Na trhu byla poptávka po všech druzích, kdežto venku kupovaly se více levné druhy. Nákupy se děly na účet ciziny a domácích pivovarů. Zásoby neprodaného chmele u pěstitelů na venkově se zmenšily a nečiní více než 12.000 c. c. Ceny chmele se uhajují, nabídka chmele zejména z venkova se zmenšuje a vyrovnává se poptávce. Při přívětivějším smýšlení pohybují se ceny od

Kč 550.— do 800.— za 50 kg

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedovala dodnes 111.500 c. c. čisté váhy žateckého chmele letošní sklizně.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

CENY OBILÍ.

Záznam 2.XII. volyňské plodinové bursy.

Žito	zl. 20.75	za 100 kg	
Pšenice	„ 26.25		„
Ječmen	„ 17.—		„
Oves	„ 18.25		„
Hrečka	„ 17.25		„
Proso	„ 18.50		„
Řepák	„ 56.—		„
Hrách	„ 30.—		„
Seno	„ 11 —		„
Sláma	„ 6.50		„
Jetel	„ 120.—		„

Různé zprávy.

Mezinárodní porady kolonisační.

Mezinárodní úřad práce připravuje konferenci znalců otázek kolonisačních. Tato konference bude se zabývati mezinárodní spoluprací technickou a finanční na poli kolonisačním. Bude zkoumati praktické, proveditelné kolonisační plány. Z vystěhovaleckých zemí projevily zájem o konferenci hlavní přistěhovalecké země Jižní Ameriky: Argentina, Brasilie, Čile, Uruguay a Venezuela. Mezi zeměmi vystěhovaleckými přislíbily vyslati zástupce Polsko, Československo, Jugoslavie, Maďarsko, Rakousko, Nizozemí, Řecko, Japonsko. Podle dosavadních zpráv má se konference konati koncem února roku 1938.

Konference bude míti po ruce materiál sebraný pro imigrační komisi Mezinárodního úřadu práce, zejména zprávy o kolonisačních akcích v Řecku, v Palestině, v britské říši, v Argentině, v Brasilii, ve francouzských mandátových územích, v Australi, na na Novém Zélandě, v Kanadě, v Belgickém Kongu a konečně zprávu o japonském vystěhovalectví.

Řada zemí vítá tuto konferenci jako počátek nové akce na poli vystěhovaleckém. Jest ovšem nutné, aby se konference zúčastnily země kapitálově silné.

Taši lama zemřel.

Duchovní hlava Tibetu, Taši lama, zemřel dne 30. listopadu u Žijekuno v západní Číně, kde žil ve vyhnanství v

důsledku svých rozporů se světským vládcem Tibetu, Dalajlamou.

Stav Ludendorffův nezměněn.

O zdravotním stavu generála Ludendorfa nebyla vydána žádná zpráva. Soudí se, že zdravotní stav generálův je sice nezměněn, avšak stále vážný.

V Řecku katastrofalní povodně.

Celé Řecko bylo v těchto dnech postiženo nepohodami. Největší škody jsou hlášeny z Thrakie, kde bylo několik vesnic úplně zaplaveno rozvodněnými horskými potoky. Bylo pobořeno asi 50 domů. Až dosud nebylo zjištěno, zda si katastrofy vyžadaly také lidských obětí.

V Novém Yorku uloupily bandité poštu s 10 miliony zlotyma.

Třem maskovanýn lupičům podařilo se zmocnit sedmi poštovních pytlů, uložených v poštovním autu, které obsahovaly bankovky a cenné papíry v hodnotě 2 milionů dolarů, t. j. asi 10 milionů Zl.

Sto let ocelového lana.

Moderní technika nedovedla by se obejíti bez různých zařízení, která jsou dnes pro ni úplnou samozřejmostí, ale která přece, než se na ně přišlo, dala pernou práci a přemýšlení mnoha mozkům. Jubileum jednoho z takových vynálezů — ocelového lana — proběhlo nedávno téměř bez povšimnutí technickou veřejností. Bylo tomu totiž právě sto let, co se počalo používat při těžbě v dolech ocelového lana. Tentokráte to byl nesmírný pokrok, neboť teprve od té doby bylo možno jíti při dolování do velké hloubky a vytahovati ze země nerostné bohatství ohromné váhy.

Ve starověkých dolech rudu na povrch země dopravovali otroci, kteří seděli nad sebou na trámech a podávali si košíky s rudou z ruky do ruky, jako zedníci cihly. Kromě tohoto způsobu k dopravování rudy z dolů se používalo také nádob, přivázaných na konopných provazech, které se vytahovaly na povrch jámy vahadlem. Teprve mnohem později ujalo se vratidlo, na které se provaz navíjel. Vratidlo bylo poháněno s počátku koni, a teprve od počátku XVI. století se použilo vodní síly. Konopné provazy se však rozdíraly a trhaly tím více, čím do větší hloubky se šlo. Byly zkoušeny sice různé druhy provazů, ale stále bez úspěchu. Provazy byly napouštěny dehtem, dělala se lana z kůže, zkoušelo se použití lan z tenkých řetízku. Teprve před sto lety podařilo se po dlouhých pokusech důlnímu mistrovi Albertovi v Clausthalu na Harzu splést z ocelových drátů lanc, které vyhovovalo pevností, tak i ohebností

Tento vynález teprve umožnil neobyčejné pokroky v hutnictví a hornictví a dnešní moderní doly by byly bez ocelového lana vůbec nemyslitelny. Na vestfálském uhelném dolu „Königsbornu" je těžní věž, která jest vysoká 67 m, na které se ocelovým 44 mm tlustým lanem vytahuje z hloubky 2.600 m až 10.000 kg najednou.

E. Nevečeřal:

O Kučově.

Každý z nás asi zná neb aspoň slyšel něco o hrozném utrpení našich předků v době pobělohorské, o krutém pronásledování Českých bratří i vůbec všech protestantů v zemích českých (ačkoli protestante tvořili až 0.9 českého národa) pro jejich přesvědčení ve věcech víry. Snahy protireformační jezovitů neutuchaly přes půldruhého století, aby rozzuřit v Čechách a na Moravě s novou silou za vlády rakouské císařovny, Marie Terezie, tedy v době, kdy v jiných státech Evropy byla již uznávána naprostá náboženská snášenlivost. Marie Terezie vedla totiž válku s pruským králem, Bedřichem II., jenž sahal na země Slezska, a podezřívajíc evangelické Čechy z náklonnosti k pruskému králi (neboť Prusko bylo evangelickým státem), nakázala nemilosrdně slídit po tajných vyznavačích zapovězené víry a trestat je jako velezrádce. Mnoho sedláků-protestantů proto nechalo tehdy své statky a uprchlo na Slezko pod ochranu pruského krále. Tak povstaly na Slezsku v letech 1740—1780 osady českých exulantů: Bedřichův Hradec, Tábor, Čermín a j. Odtamtud opět začátkem 19. století táhli někteří do Polska.

Tak byla založena veliká osada Zelov v r. 1802. Totéž platí o nepatrné české obci kučovské, která vznikla okolo r. 1818. Od toho totiž roku začali se usazovat čeští přistěhovalci ze Slezska ve vesnicích Kučov, Žlobnice, Alexandrov, Folvark, ležících v nevelké od sebe vzdálenosti. Náboženský-kulturní život tamních Čechů se soustřeďoval v Kučově.

Ze začátku Češi se připojili k luterskému sboru v nedalekém Kleščově. Nebyl to ovšem ideální spolek s cizíni. Proto když v r. 1852 byla utvořena v Polsku samostatná koncistoř evang.-reformované církve, odtrhli se také kučovští Češi od luterských Němců a založili samostatný sbor ev.-refor. v Kučově. V tom roce 1852 čítal sbor kučovský 131 duší. Málo bylo kučovských Čechů, ale jejich život náboženský byl velice čilý. V krátké době postavili si v Kučově sborový dům, v němž se mohly konat služby boží, a pod konec 19. století vystavěli si také naproti téže sborovny pevný, zděný kostel jenž (s malou poruchou) přetrval světovou válku a dodnes naslouchá vážně v každou neděli a svátek rozeznívající uvnitř varhanové hudbě, českému zpěvu, kázání a modlitbě.

Český sbor kučovský čítá nyní něco přes sto rodin (510 duší). Češi tito přes germanisační úsilí projevované vůči jejich předkům na Slezsku a přes tolikaletou odloučenost od vlasti zachovali si svůj mateřský jazyk, třebas promíšený již nyní hustě cizími slovy, zvláště polskými. Odkud ta odolnost proti vlivům odnárodňovacím? Vždyť víme, že v době Marie Terezie Češi v zemích českých nebyli národně uvědomělí, ba mnozí, bohužel, (obzvlášť ti vzdělanější a bohatší) žvatlali rádi německy a za českou řeč se styděli. Čeští vyhnanci nemohli by se tedy v oné době chlubiti svou řečí, jež byla nevzdělaná a „sprostá" (tak mínili mnozí). Do české školy nikdy nechodili; češtině se nevyučovalo a nevyučuje se i nyní ani jako předmětu. Tím apoštolem češtví bylo slovo boží. Ve sborovém domě a v kostele se kázalo česky, zpívaly se české písně z kancionálů (v nichž najdeme staré husitské a českobratrské písně) a ze zpěvníků jiných nábožných písní, jichž krása melodie uchvacovala srdce od dětství. Pro své náboženské přesvědčení zanechali předkové svoje statky, rodný kraj, aby začínat znova klopotný život v cizině. A ony myšlenky, pro něž cítili se uprchlíci tak povznešeni, byly přece obsaženy v českých nábožných knihách, které vzali s sebou do nového bydliště.

Všichni Češi v Zelově, v Kučově, jako též v předešlých jejich bydlištích na Slezku (na Táboře a Čermíně u Bralína) jako potomci Českých bratří, jsou vyznání evangelicko-reformovaného čili kalvinského. (Ještě v rakouské říši Bratří splynuli s kalvinisty.) A poněvadž okolobydlící Poláci jsou vesměs katolíci, proto také u některých tamních Čechů vyznání bývá ztotož-

svých sousedech, vida však, že tito nevidí leč hráčský stůl a jeho že si nevšímají, upokojil se a vsadil. Zdálo se mu býti hloupé vsázeti pětifrank a vsadil dvacetifrank. Rouletta se zatočila, croupierův ospalý hlas zavolal a již byl jeho dvacetifrank smeten. Vsadil po druhé, po třetí, po čtvrté a jeho peníze mizely.

Neumím hrát, pomyslil si, každé naučení se hře něco stojí, buď tedy trpěliv. Dokud neprohraješ dvě stě franků, netřeba se rozčilovati. Přes toto vlastní napomenutí rozčiloval se přece. Až u sedmé sázky vyhrál a oči mu zazářily, když dva dvacetifranky bral místo jednoho. Obsadil dvě různá čísla, na jednom vyhrál, na druhém prohrál.

A sázel. A vyhrával. S počátku jaksi pomalu, vrtkavě, potom vždy důsledněji. Jeho mozek pracoval jako parní šroub, kombinoval, všímal si sázek a zvyšoval své vklady. Hudba již přestala hráti, o tom však nevěděl. Bylo mu horko, ale to bylo příjemné. Radostně se usmíval a úkradkem se dotýkal rostoucích hromádek u své ruky, jako by se mazlil s penězi, které mu ještě nikdy v životě jeho nebyly tak milé, jako dnes.

Cinkot zlata se zvyšoval, obecenstvo houstlo, výrazy stávaly se vášnivější a pohledy divočejší. U druhého stolu strhla se váda, nějaký šibal stojící za hráči sáhl si pro vy-

hranou hromádku peněz, ačkoliv nevsadil a ošizený protestoval náruživě proti tomu. Ale hned tu byli sluhové a vyvedli oba ven, aby tam se dohodli. Nikdo si toho dále nevšímal, všichni toužili, aby se dále hrálo. Čím více se blížila doba, ve které herna se zavírá, tím slepěji planuly vášně, rozpalovely se mozky, hojněji vrháno zlato na stůl.

Ani Artur nečinil výjimky. Již nikoho kolem sebe neviděl, jeho celá bytost soustředila se na místa kam kladl peníze a jako by si byl jist, že mu dnes štěstí slouží, zvyšoval vklady, zprvu o dvacetifrank, potom o několikeronásobné sumy. Když byla poslední hra ohlášena, vsadil za dnešní večer největší sázku, tisícfrankovcu bankovku. A vyhrál.

Jako omámený přikryl peníze rukama a podíval se na ně zběžně, mačkal je do kapsy. Neměl sil, aby je přepočítal, síly mu vypověděly službu a náhle cítil, jak je sláb. Až doma je přepočítá, teď raději pryč odtud. Šel, téměř vrávoraje, k východu ze sálu, když ho oslovila jakási dáma. Přátelsky, důvěrně dotkla se jeho ramene a ukázala řadu krásných zubů za hradbou svěžích rtů.

„Mohu s vámi povečeřeti?“, ptala se lichotivě.

„Nikoliv, nebudu večeřeti?“ odbyl ji drsně a uhnul se, aby necítil její blízkost. Po-

Uschovav peníze, cítil jak je mu volno a radostno a jak by byl schopen zase sednout a hrát. Hudba mu začala znít v uších, jako by teprve nyní vybavovaly smysly zažité dojmy, i vůni voňavek cítil a řada tváří, které dnes poznal, se mu jasně ukázala. Snad to vyhrál peníze toho párku, který seděl zdrcen v čekárně, snad onoho párku mladých novomanželů, které odpoledne viděl, snad té dámy ve smutku, která přišla do Monte Carla utápět svůj žal nebo zde doufala nalézti bohatství, aby se po druhé provdala za tajnou lásku, která peněz nemá.

Eh, co na tom, ať jsou čí jsou, pomyslil si drsně. Kdo hrál, věděl dobře co dělá! Kdyby byl prohrál on, nikdo by ho nepolitoval. Štěstí jest vrtkavé, od něho odvracelo svoji tvář, přivedlo ho až na pokraj zkázy a teď se vrátilo. Nepustí je lehce. Čtyřicet tisíc franků není tak mnoho, má-li to něco proň znamenat, musí ještě aspoň desetkrát tolik vyhrát. A on vyhraje, za deset dní je bude míti a potom uteče, potom se nedá zlákat k dalšímu pokušení osudu. Jemu to dostačí, tou sumou se dostane z nebezpečného víru, s tou sumou bude moci vyhnat prokuristu Rotbornova protože to, co přes tuto částku zbude na dluzích, půjčí mu na panství slepě každý peněžní ústav.

Ještě dlouho na loži počítal, uvažoval, těšil se a ráno dlouho spal. První myšlenka, která ho při probuzení napadla, platila penězům. Lekl se, je-li pravdou, co vyhrál a vyskočiv s lože, běžel počítat peníze. Byly všechny, nic nescházelo a jejich lesk jako by se mazlil na denním světle a lákal ho, aby je pohladil. Ulehl ještě na chvíli, přešla ho však ospalost a opakoval si pouze, co se v noci jeho hlavou honilo. Není jinak, našel štěstí a musí za ním jíti.

Vstal, ustrojil se a sešed do jídelny, snídal. Chutnalo mu a zatoužil po vykoupání. Lázně byly téměř osiřelé a vzedmutá vlny nelákaly ke koupeli. Ale přece vešel do moře a když se vykoupal cítil, jak je mu příjemně. Škoda, že nejel hned do Monte Carla a vůbec je škoda, že se neusadí přímo tam. Je tam dostatek hotelů a vyhnul by se zbytečným nočním cestám. Nu, již zůstane u prvotního svého pořádku, však tak dlouho zde nebude.

Když odcházel k nádraží, pojednou mimo nadání ozvala se v něm myšlenka, aby nikam nejezdil, aby zanechal hry. Vyhráls dost peněz, vezmi je, vrať se nazpět. I kdybys všechno doma ztratil, máš kapitalek na několik let a v té době se uchytíš, zaženeš mraky, vrátíš se sám sobě. Každým krokem šel váhavěji a přijda na roh Avenue de la Gare,

zastavil se.

V tom hrčel kolem povoz, jehož si nevšímal. Ale povoz zůstal státi a kdosi naň volal. Podíval se a spatřil knížete Radotínského, jenž naň kýval. Šel k povozu a přijal podávanou ruku.

„Nechcete se podívat do Monte Carla?“, ptal se kníže vesele. „Jedu na nádraží. Chcete-li, pojeďte se mnou, budu vám průvodcem.“

„Právě jsem se tam chystal,“ odpovídal a jeho váhavost zmizela. Pojedu s vámi.“

Vstoupil do povozu a kočár se rozejel k nádraží.

„Byl jsem již v Monte Carlu,“ povídal s jakousi pýchou knížeti.

„Opravdu? Včera? Hrál jste?“

„Hrál a vyhrál jsem,“ chlubil se důležitě.

„A já vás chtěl poučovati! Jak mnoho jste vyhrál?“

„Něco přes čtyřicet tisíc franků.“

„Hezké na počátek. Jen aby se na vás nesplnilo pořekadlo, první vyhrání z kapsy vyhání. Chcete dnes zase hráti?“

„Ovšem, co bych tam jinak dělal. Monte Carlo již znám a nadíval jsem se do syta na palmy i kvetoucí oleandry.“

Kníže se mírně zasmál, a protože povoz

vzduch. Snad bych měl na ni upozorniti, aby se nezabila, nebo aspoň se podívám, co se s ní stane.

Rychle zaplatil a vracel se. Teď již šel přímo a nevšímal si dozorců, nevšímal si okolí, jen herní stoly ho táhly. Ke svému úžasu spatřil plačící dámu státi u prvého stolu. Již neplakala, jen zarůžověla víčka prozrazovala nedávný pláč. Držela v rukou křečovitě tobolku a sázela.

„Nu, není to tak zlé,“ myslil si ulehčeně. Hysterické dámy a slabošští mužové rozkřičeli o herně mnoho hloupých pověstí, které jsou pohádkou, neshodující se se skutečností. Někdo ovšem musí prohrát, aby mohl jiný vyhrát. A vyhrát může každý kdo je opatrný, kdo se dovede dobře ovládati, tedy také on. A prohraje-li přece, přestane tam, kde to neznamená pro jeho kapsu katastrofu.

Hudba hrála, oděvy šuštily, zlato cinkalo a Artur sáhnuv do kapsy, vyňal jednu bankovku. Požádal croupiera o drobné zlaté mince a cítě, jak je rozechvěn, snažil se ze všech sil, aby se opanoval. Kdo ví, nespočívá-li na jeho jednání celá budoucnost, neodnese-li si odtud svoji záchranu.

Jako předurčením zvedl se právě před ním jeden pán, hrající rouletu a Artur used na místo uprázdněné. Plaše se rozhlédl po

tom, jako by se zastyděl za svoji hrubou odpověď, sáhl do kapsy a podával jí zlatý peníz.

„Je-li libo, jděte večeřet sama“, povídal laskavěji.

„Děkuji,“ řekla stručně. Přijala peníz, pohrdavě ho změřila a ohlížela se po ostatních hostech. Zamrzelo ho, co udělal a chvatně se prodíral ven, aby co nejdříve přišel na nádraží. Za deset minut pojede rychlík, který ho doveze do Nizzy. Palác Grandhotelu proti kasinu tonul v moři světel a jeho veranda pestřila se nádhernými úbory pánů a dám, kavárna de Paris hučela četnou společností a obloukové svítilny ozařovaly štíhlé palmy parku. Rozhlédl se po tom všem, nalézaje se dosud v mocném opojení a byl blízek rozhodnutí, že půjde také někam, kde by vypil láhev vína a osvěžil se. Ale potom se otočil, zašel rychle za druhý roh kasina a seběhl po schodech dolů ke stanici.

Houfek cizinců čekal v osvětlené čekárně na vlak. Přecházeli ojediněle nebo hovořili mezi sebou. V rohu čekárny seděl pán s dámou. Seděli mlčky, jako dvě sochy. Ona byla smrtelně bledá a její vytřeštěné oči blouznivě patřily bez cíle kupředu. On s hlavou svěšenou tupě patřil na podlahu. Ruce měl do kapes zastrčeny a jeho tvář s jakýmsi

blbým výrazem neprojevovala žádného pohnutí. Artur se po nich ohlédl a upamatoval se, že je odpoledne viděl u stolu, kde se hrálo trente et quarente. On hrál a ona, bezpochyjeho žena, stála za ním. Tehdy byl on pln živosti a ona nervosně pozorovala každý pohyb croupierův a každý pohyb mužův.

Prohráli, pomysli si lhostejně. Nehráli s rozumem. Kdo hraje s rozumem, každý vyhraje. Já jsem vyhrál a vyhrám. Pevné přesvědčení v něm se zakotvilo, že vyhraje. Již neměl pochybností, již si nepředstavoval možnost ztráty, již nedbal na nic. Má v kapsách peníze, hodně peněz, nevěděl sám, mnoho-li toho je, ale najednou ho touha zachvátila dověděti se, mnoho-li dnes získal.

Když přisupěl vlak, žádal konduktéra, aby mu vykázal nějaké kupé, kde by byl sám a sotva osamotněl, zatáhl záclonku na dveřích a vytahuje z kapes mince i papíry, počítal. Pět, deset, dvacet, třicet tisíc, počítal s rostoucím nadšením a stále ještě nebyl konec. Čtyřicettři tisíc franků vyhrál a skládaje bankovky blouznivě se usmíval. Neklamala ho předtucha, nebylo náhodou, že se z domova rozejel, že si koupil noviny, že četl zprávu o milionove výhře. I on ji vyhraje, osud sám mu podává pomocnou ruku a on té ruky neodmítne.

ňováno z pojmem národnosti. Vzpomínám si, že když jsem některým Kučovákům vypravoval, že učím v české vesnici, nevěřili mi; přeli se se mnou tvrdíce, že ti „domělí Češi“, o nichž mluvím, sice hovoří česky, ale nejsou Češi, nýbrž Rusové; vždyť chodí do ruské církve. Najdou se také někteří znalí dějin a chápající rozdílnost pojmů národnosti a náboženství. Ti však přičítají volyňským Čechům duchovně-mravní méněcennost z té příčiny, že prý mnozí jejich předkové ze strachu před karabáčem zříkali se víry českobratrské a vstupovali do katolické a později z pohnutek čistě materialistických do pravoslavné církve. V naší době zdá se nám ovšem tento názor o hodnotě člověka středověký. Nyní vyznání přestalo být měřítkem hodnoty člověka. Soudíme každého podle jeho záslun, podle činů, jaké vykonal pro svůj národ a pro lidstvo. Nebude však nikdo svým krajanům ve středním Polsku vyčítat ve zlém tu jejich do jisté míry náboženskou netoleranci, když si uvědomí, že ta vznikla atavisticky ze strádání jejích předků. Češi odjakživa se rádi přeli v otázkách náboženských i zde na Volyni a to dokonce ještě bez hlubších pohnutek a bez jakékoliv znalosti věci.

Tato naboženská zanícenost zachránila zelovským a kučovským (a j.) Čechům jejich řeč. Nedá se to již ovšem říci o nynější mládeži. Není nábožná jako její rodiče, proto podléhá silně asimilačním vlivům. Každý od dětství chodí do polské školy, kde poznává polské dějiny a polskou literaturu. České spisy (ačkoli ty se nacházejí ve sborových knihovnách) vesměs nečtou, poněvadž jim nerozumějí. Zato čtou hodně polské knihy, přejímají jejich myšlenky a tak postupně se národním myšlenkám odcizují. Česká matiční škola (která zvláště v Zelově, kde žije tisíce Čechů, je nutností) jistě by způsobila obrat; vždyť dala by poznat mnohým krásu české literatury, hlavně však dějiny československého národa, a české dějiny mají v sobě tu kouzelnou moc, že učarují každému Čechovi, který se s nimi blíže seznámil.

(Dokončení příště.)

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskarna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. $^1/_{12}$ zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.